

4. Пономарева І.П. та ін Загальна методика навчання біології. - М.: Академія 2003. 272 с.
5. Програми гуртків природничо-біологічного напрямку: спецвипуск//Біологія. Шкільний світ. - 2008. - 96 с.
6. Позакласні заходи з біології / Укладач К.М. Задорожний. - Х.: Основа, 2004.- Вип. 1. - 128 с.

ЗМІСТ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ

А.В. Іваниця
м. Полтава, Україна

На думку М.Стельмаховича «Тіло, душа, розум – ось три кити батьківської педагогіки». Тілесне виховання у сім'ї передбачає зміцнення здоров'я, сил та правильний фізичний розвиток дитини. «Усі наші зусилля, - зазначає він,- спрямоване на тілесне виховання, можуть бути швидко зведені на нівець, коли ми не захистимо наших дітей та підлітків від такого страшного ворога душі та тіла людини, як алкоголізм, наркоманія, токсикоманія, статеву розпуста, СНІД». Поширення цих та інших асоціальних явищ, набуло такого розмаху, що нависла небезпека над самим генофондом нації, а значить, і над нашим майбутнім.

Важливим у сімейному вихованні є те, наскільки родини живе інтересами всього народу, інтересами держави. Діти прислухаються до розмов батьків, є свідками їхніх вчинків, радіють їхнім успіхам, чи співчують невдачам.

Успіх сімейного виховання значною мірою залежить від організації домашнього побуту, традицій сімейного життя: порядку в сімейному господарстві, залучення дітей до розподілу сімейного бюджету сім'ї, загального режиму дня, для визначення для кожного робочого місця, зокрема для навчальних занять, дотримання певних сімейних правил (кожна річ має своє місце, прийшов з прогулянки – вимий руки та ін..) Домашній затишок облагороджує дітей.

Метою сімейного виховання є забезпечення високого рівня освіченості й виховання свідомого громадянина України, здатного на основі життя і досвіду власного народу та досягнень світової науки і культури, врахування національно-територіальних особливостей краю здійснювати соціально-економічний розвиток і господарювання в державі, утверджувати найвищі ідеали гуманістичної культури й демократичних взаємовідносин людей, відстоювати і захищати права, гідність і честь своєї Вітчизни.

Зміст виховання в сім'ї обумовлений метою виховання в демократичному суспільстві і специфікою сімейного виховання. Тому його складовими є відомі напрями виховання – національне, моральне, правове, статеве, художньо-естетичне, героїко-патріотичне, трудове, екологічне, фізичне та розумове. Алексеєнко Т.Ф., Постовий І.П., Підласий І.П., Фіцула М.М. основними завданнями сімейного виховання є (Мойсеюк Н.Є., Постовий В.Г.):

- виховання фізично й морально здорової дитини, забезпечення необхідних екосоціальних умов для реалізації можливостей розвитку дитини (генотипу);
- створення атмосфери емоційної захищеності, тепла, любові, умов для розвитку почуттів і сприймань, її самореалізації;
- засвоєння моральних цінностей, ідеалів, культурних традицій, етичних норм взаємин між близькими людьми і в суспільному оточення, виховання культури поведінки, правдивості, гідності, людяності, здатності виявляти турботу про молодших, милосердя до слабких і людей похилого віку;
- залучення дітей до чарівного світу знань, вивчення народних казок, пісень, прислів'їв, приказок, дум, лічилок тощо; виховання поваги до школи і вчителя, прагнення до освіти і творчого самовдосконалення;
- включення дитини в спільну з дорослими діяльність, розвиток працелюбності,

творчої особистості, спрямування її зусиль пр. турботу про навколишнє середовище, виховання дітей цивілізованими господарями та підготовка їх до життя в умовах ринкових відносин;

- формування естетичних смаків і почуттів, уміння розрізняти красиве і потворне у мистецтві і в житті, поважати прекрасне у вчинках людей; забезпечення умов для творчої практичної діяльності дітей;

- забезпечення духовної єдності поколінь, збереження сімейних традицій та реліквій, вивчення родоводу; прилучення дітей до народних традицій, звичаїв, обрядів, виховання у них національної свідомості та самосвідомості.

Сімейне виховання ґрунтується на таких принципах гуманістичної педагогіки (Підласий І.П.):

- креативності\вільного розвитку здібностей дітей;
- гуманізму; демократизму; громадянності; виховання на традиціях народної педагогіки; пріоритетності вселюдських моральних норм і цінностей.

Методи сімейного виховання – способи, шляхи, за допомогою яких здійснюється цілеспрямований педагогічний вплив на свідомість і поведінку дітей членами сім'ї (батьки, прабадьки, брати та сестри, інші родичі). Вибір методів виховання в сім'ї залежить від педагогічної культури батьків: розуміння, цілі виховання, батьківської ролі, уявлення про цінності, стилю відносин, культури мовлення.

Сім'я буде повноцінною і повною ланкою суспільства тільки за умови виконання своїх основних функцій, а саме: економічна, репродуктивна, виховна, рекреативна, комунікативна, регулятивна, прагнення до особистого щастя.

Разом з тим стабільність, міцність і єдність сім'ї забезпечується і взаємною любов'ю, моральною, економічною, правовою та іншими видами взаємної відповідальності всіх її членів, взаємозуміння та підтримкою – розумінням та емоційною прив'язаністю. В сім'ї людина відновлює свої духовні та фізичні сили, заряджається енергією для трудових, творчих завершень, активної участі в суспільному житті К.Д. Ушинський, А.С. Макаренко, В.О. Сухомлинський. Протягом усього ХХ ст.. сім'я в Україні переживала глибокі зміни, які торкалися усіх ланок її існування. З одного боку, сім'я пододала кризу патріархальних родинних стосунків, а з іншого боку, вона зіткнулася з новими проблемами, значною мірою втратила здатність виконувати життєво необхідні для людства функції й опинилася в кризовому стані. Кризові яви, що спостерігаються в сучасній сім'ї стосуються її економічних, морально-духовних та демографічних основ. Визначаючи ситуацію, що склалася в сфері сімейного виховання І.П. Підласий виділив такі недоліки у сімейному вихованні: невисокий економічний рівень більшості сімей; низька культура суспільного життя, подвійна мораль, перевантаженість жінки в сім'ї та на роботі; високий процент розлучень, загострення конфлікту між поколіннями; збільшення розривом між сім'єю і школою. Сукупність цих та інших змін привели до фундаментальних зрушень у системі взаємодії «особистість-сім'я-суспільство».

ПРО ПІДГОТОВКУ СТУДЕНТІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ ШКОЛЯРІВ З ХІМІЇ

***Т.С. Іваха, К.М. Бояринова
м. Київ, Україна***

Досвід підготовки студентів до організації зі школярами науково-дослідної роботи з хімії вказує на поелементний характер її здійснення, суть якого полягає у тому, що кожний викладач засобами своєї навчальної дисципліни “закладає” певний елемент у формування умінь майбутніх вчителів здійснювати зазначений вид діяльності. Окрім цього, майбутні вчителі самостійно набувають відповідних знань та умінь у процесі підготовки курсових робіт, які упродовж навчання виконуються на різних кафедрах, а завершується формування цих умінь під час роботи над кваліфікаційними проектами. Однак, конструктивно-аналітична